

LESMATERIAAL BIJ DE INTERACTIEVE RONDLEIDING ROMEINEN VOOR ISK

Bedankt voor het reserveren van de interactieve rondleiding Romeinen met uw ISK-klas. Dit lespakket biedt u de mogelijkheid om voorafgaand aan het museumbezoek met uw leerlingen aandacht te besteden aan het Romeinse Rijk en musea en archeologie in het algemeen.

Dit lespakket bevat:

- Materiaal voor een tekenopdracht
- Een PowerPoint met afbeeldingen en korte informatie over de Romeinen; deze is afkomstig uit de lesbrief 'Kruip in de huis van een Romein'. Deze lesbrief is ontworpen voor het primair onderwijs, maar is wellicht ook bruikbaar voor uw leerlingen. De complete lesbrief is ook gratis te downloaden via <https://www.rmo.nl/onderwijs/primair-onderwijs/lesbrief-kruip-in-de-huid-van-een-romein/>.
- Een video waarin leerlingen kennismaken met het Rijksmuseum van Oudheden en waarin op interactieve wijze de regels van het museum worden behandeld: <https://youtu.be/vD1n1d2uCQ>
- Een aantal video's met informatie over de Romeinen die geschikt zijn voor leerlingen met een al iets hoger taalniveau in het Nederlands:

Het Romeinse Rijk: <https://youtu.be/qrE1pGd78dA>

Romeinen en hun leger: <https://youtu.be/E ntLeMzbFQ>

Romeinse villa's: <https://youtu.be/kntUkt9lyZk>

In een Romeins badhuis: <https://youtu.be/WlvH97DAkuE>

Handel bij de Romeinen: <https://youtu.be/mSIA3ySmCTE>

Romeinen en hun goden: <https://youtu.be/CVINH06z0u4>

Romeinen en de dood: <https://youtu.be/1lhwjbyZ1OA>

Veel plezier met de voorbereidingen en tot binnenkort in het museum!

TEKENOPDRACHT IN DE KLAS

Deze tekenopdracht is een uitdaging voor de leerlingen op het gebied van kijken, samenwerken en tekenen. Veel rondleiders in het Rijksmuseum van Oudheden gebruiken deze werkvorm graag tijdens de rondleidingen. Door met uw leerlingen deze werkvorm in de klas al eens rustig uit te voeren, zijn de leerlingen goed voorbereid op deze werkvorm tijdens de rondleiding. Daarnaast is deze werkvorm een mooie introductie op een gesprek over de afbeelding die is nagetekend.

Instructie voor de docent

Deel de leerlingen op in groepjes van drie. Ieder groepje gaat gezamenlijk één afbeelding zo goed mogelijk natekenen. Daartoe krijgt iedere groep één blanco tekenvel en potloden. De uitdaging bij het natekenen zit hem erin dat de leerlingen telkens maar tien seconden naar de afbeelding mogen kijken en pas daarna gaan tekenen.

Van iedere groep komt de nummer 1 naar de plek waar de afbeelding te zien is om tien seconden heel goed te kijken. Daarna gaan de nummers 1 terug naar hun groepje en beginnen ze met het natekenen van wat ze zojuist gezien hebben en komen de nummers 2 kijken. Als ook zij tien seconden gekeken hebben gaan ze terug naar hun groepje en nemen ze het potlood over van nummer 1. Dan komen de nummers 3 kijken naar de afbeelding en na tien seconden beginnen ook zij met het tekenen. De leerlingen werken dus met z'n drieën aan één en dezelfde tekening.

Nu ieder groepslid gekeken en getekend heeft, geeft de docent de leerlingen een minuut de tijd om een tactiek te bedenken voor ronde twee: wie gaat waar op letten?

Vervolgens komen de nummers 1 weer naar de afbeelding kijken, daarna de nummers 2 en 3, net als in ronde 1. Tijdens ronde 2 kijken de leerlingen naar dezelfde afbeelding als in ronde 1. Dit geeft hen de kans de onderdelen die ze nog misten in hun tekening af te maken.

Na deze ronde mogen de groepjes nog een minuut doortekenen om hun tekening zo goed mogelijk af te maken.

Vervolgens vraagt de docent de leerlingen om de potloden neer te leggen en de tekeningen omhoog te houden. De docent laat de afbeelding nu aan alle leerlingen zien. Bespreek de tekeningen: vraag telkens een leerling van een ander groepje om een tekening te bekijken en twee dingen te noemen:

- iets dat het groepje goed gezien en getekend heeft;
- iets dat het groepje gemist heeft.

Bespreek vervolgens de afbeelding:

- wat stelt de afbeelding voor?
- welke vragen hebben de leerlingen over de afbeelding?

Dit geeft u als docent de gelegenheid om inhoudelijk op de afbeelding in te gaan.

Afbeeldingen voor de tekenopdracht

Hier volgen twee suggesties voor afbeeldingen voor deze tekenopdracht.

1

Informatie over de afgebeelde objecten

1 > Dit is een altaar voor de godin Nehalennia. Deze godin werd al voor de komst van de Romeinen in Nederland vereerd. Toen het zuidelijke deel van wat nu Nederland is tot het Romeinse Rijk ging behoren werd Nehalennia op de Romeinse manier vereerd: met een altaar dat op een tempeltje lijkt met een Latijnse inscriptie.

Nehalennia wordt hier afgebeeld in Romeinse kleding met naast haar een hond en een mand met fruit. Deze dingen symboliseren haar rol als beschermgodin van huis en haard en als vruchtbaarheidsgodin. Ook werd ze vaak om hulp gevraagd door handelaren die de overtocht naar Brittania (het huidige Groot-Brittannië) veilig wilden maken. Daarom stond haar belangrijkste tempel in Zeeland. Vlakbij Colijnsplaat zijn ongeveer vijftig jaar geleden zo'n tweehonderd altaren voor deze godin uit de zee opgevist. Dit is er één van.

De verering van een inheemse godin op de Romeinse manier is een mooi voorbeeld van hoe verschillende culturen kunnen samengaan.

Bronnen: <https://www.rmo.nl/collectie/collectiezoeker/collectiestuk/?object=138005>

en

<https://www.rmo.nl/museumkennis/archeologie-van-nederland/nederland-in-de-romeinse-tijd/de-voorwerpen/nehalennia-altaar-en-beeld/>

2 > Deze beroemde wolvin die twee kindjes zoogt bevindt zich niet in de collectie van het Rijksmuseum van Oudheden, maar in Rome in de Capitolijnse musea. Dit bekende symbool voor de tweeling die de stad Rome stichtte komt wel voor op andere objecten in de collectie van het RMO. We zien de tweeling Romulus en Remus die als baby te vondeling gelegd werden, omdat hun oom wilde voorkomen dat zij zouden heersen. De baby's werden echter gered door een wolvin en vervolgens door een herder. Later zouden zij de stad Rome stichtten en zo aan de basis staan van wat zou uitgroeien tot het grote Romeinse rijk. De wolvin met de tweeling werden het symbool van Rome en het Romeinse rijk.